

§ 15

Rapport om socialtjänstens kontakter med vuxna med missbruksproblem under oktober 2018

Dnr 3.1.1-72/2018

Socialnämndens beslut

1. Socialnämnden godkänner socialförvaltningens rapport om socialtjänstens kontakter med vuxna med missbruksproblem under oktober 2018.
2. Socialnämnden överlämnar ärendet till stadsdelsnämnderna för kännedom

Ärendet

På uppdrag av socialnämnden har socialförvaltningen sedan 2002 genomfört strukturerade kartläggningar av antalet personer, 20 år och äldre, med missbruksproblem aktuella för ansökan, utredning eller biståndsbedömd insats inom socialtjänstens samtliga verksamhetsområden i Stockholms stad.

Tidigare kartläggningar har visat en successiv minskning av målgruppen. I 2018 års rapport har 2409 personer rapporterats in. Siffran innebär en ökning av 430 personer, vilket tycks vara kopplat till metodologiska förändringar vid datainsamlingen.

Förutom att redovisa antalet aktuella personer redogör kartläggningen för konsumtionsmönster och belyser målgruppens situation bland annat vad gäller psykisk sjukdom, boende, ekonomi och familj. Vidare lyfter rapporten vilka insatser gruppen tagit emot och vilket behov av stöd som bedöms föreligga framöver. I stort följer kartläggningen föregående års trender. Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner rapporten samt översänder den till stadsdelsförvaltningarna för kännedom.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat den 15 februari 2019.

Beslutsordning

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag

Särskilt uttalande

Ordföranden Jan Jönsson (L), ledamöterna Ole-Jörgen Persson m.fl. (M), Mariana Moreira Duarte (MP) Banar Sabet (C), Michaela Hollis (KD)

”Vi tackar förvaltningen för en gedigen rapport som förhoppningsvis kommer att ge ett användbart kunskapsunderlag för stadens framtida arbete mot missbruk. Vi välkomnar att årets rapport använder sig av fler kontaktpersoner hos stadsdelsnämnderna och därmed fångar upp fler personer som är aktuella hos socialtjänsten. Det gör, som förvaltningen påpekar, att det inte är möjligt att jämföra antalet personer i den här rapporten med tidigare års. Metodförändringarna gör det dock förhoppningsvis möjligt att med större tillförlitlighet uttala sig om förändringar i målgruppen i framtiden.

Drygt 40 procent av personerna i rapporten bedöms vara samsjukliga i missbruk och psykisk ohälsa. Även om siffran ligger i linje med tidigare studier är det likväl en mycket hög andel. Samsjuklighet kan inte betraktas som ett randfenomen vare sig utifrån ett missbruks- eller psykiatrisperspektiv.

Detta ställer stora krav på Stockholms stad och Region Stockholm att samarbeta nära såväl på övergripande som på operativ nivå och att vara lyhörda för varandras och medborgarnas behov. Arbetet med att motivera personer i missbruk eller riskzon till att ta emot behandling och rehabiliteringsinsatser behöver stärkas, och tröskeln för att söka hjälp behöver sänkas, bland annat genom att stärka utbudet av öppenvård. Från majoritetens sida håller vi löpande kontakt med den blågröna majoriteten i Region Stockholm för att kunna undanröja hinder för effektivt samarbete.

Samtidigt som andelen personer som är i behov av en samordnad individuell plan (SIP) ökar så har andelen personer som har en SIP minskat. En av fyra personer i kartläggningen saknar en samordnad individuell plan fast hen bedöms vara i behov av det. Det är en för hög siffra. Antalet SIP-planeringar måste öka.

Sedan 2014 har andelen kvinnor i åldern 20-24 år minskat med 11 procentenheter. Även om det är svårt att jämföra årets mätning med tidigare års så är det viktigt att stadsdelsnämnderna försöker fånga upp unga kvinnor i missbruk eller i riskzonen för missbruk.”

Särskilt uttalande

Vice ordföranden Alexandra Mattsson Åkerström m.fl.(V), ledamoten Karin Gustafsson m.fl.(S)

”Vartannat år följer staden upp sin verksamhet för personer med missbruksproblem. 2018 var 2409 personer aktuella inom socialtjänsten utifrån missbruksproblematik varav 70 % är män, 30 % är kvinnor. Vanligast är alkoholmissbruk och i andra hand cannabis för män respektive amfetamin för kvinnor. En oroande trend är att antalet personer som brukar heroin ökar sett över tid och personer som har heroin som primär drog har ökat. Personer med samsjuklighet uppgår till 40 %, och där är kvinnor överrepresenterade. Personer med samsjuklighet i behov av en SIP men som ej fått detta är över 600 personer vilket är alldeles för många.

Socialtjänstens insatser för gruppen har ökat, öppenvård samt tvångsvård. Vanligaste insatsen är strukturerad öppenvård följt av boendestöd samt stöd och omsorgsboende. Rapporten pekar på behov av sysselsättningsformer för målgruppen behövs.

Det är av yttersta vikt att staden anpassar sitt utbud av insatser efter målgruppen där många har samsjuklighet (speciellt kvinnorna) och ökad samverkan med såväl regionens beroendevård som psykiatri är av yttersta vikt. Staden behöver också tillsammans med regionen se över hur Stockholm kan minska antalet heroin-beroende istället för att den gruppen ökar över tid som den gör idag.

Glädjande att läsa är att det 2018 startats upp en stadsövergripande brukarreferensgrupp inom missbruksområdet, brukarorganisationer bör användas för att utveckla vården för beroende framåt och utveckling av stadens insatser såsom boendestöd riktat mot målgruppen, boendeformer och öppenvård. Inom verksamheter för barn och unga finns en del SIP-samordnare i staden och detta skulle kunna vara ett sätt att öka antalet SIP även på vuxenområdet- dvs att stadsdelarna har handläggare som specifikt arbetar för att dessa ska komma till stånd. Staden bör också utveckla sysselsättningsformer för gruppen i led med vad rapporten visar. ”

Ersättaryttrande

Ersättaren Anna Rantala Bonnier (Fi) instämde i det särskilda uttalandet från (V),(S).